


# СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК






У сучасних економічних умовах, з огляду на трансформаційні процеси відбувається переосмислення в системі захисту юридичних та фізичних осіб від матеріальних витрат, до яких можуть призвести непередбачувані страхові випадки. Таким чином, через систему страхування держава забезпечує захист населення в результаті настання страхових випадків, а також забезпечує ефективний захист підприємницької діяльності.



**Страхування** — це сукупність особливих замкнутих перерозподільних відносин між його учасниками з приводу формування цільового страхового фонду і його використання для відшкодування збитків, заподіяних за непередбачених несприятливих обставин, а також для надання матеріальної допомоги громадянам у разі настання певних подій у їх житті.

# Розглянемо ознаки страхування:

- Наявність страхового ризику, без якого страхування втрачає сенс.
- Відносини грошового перерозподілу, які пов'язані, з одного боку, із формуванням страхового фонду за допомогою страхових платежів, з іншого - із відшкодуванням збитку з цього фонду потерпілим.
- Формування страхового співтовариства з числа страхувальників.

- 
- Замкнута розкладка збитку в просторі та часі показує, що сформований страховий фонд призначений тільки для відшкодування збитків визначеному колу страхувальників.
  - Поєднання індивідуальних і колективних страхових інтересів.
  - Зворотність страхових платежів означає повернення страхувальникам грошей у випадку настання страхової події.
  - Самоокупність страхової діяльності.

Сутність страхування проявляється у його функціях. Вони дають змогу виявити особливості страхування як ланки фінансової системи.

*Страхуванню властиві такі функції:*

- **ризикова** (саме в рамках ризикової функції відбувається перерозподіл грошових коштів серед учасників страхування у зв'язку з наслідками страхових подій);
- **попереджувальна** (пов'язана з використанням частини страхового фонду на зменшення наслідків страхового ризику);
- **нагромаджувальна** (Заощадження грошових сум за допомогою страхування на дожиття );
- **контрольна** (здійснюється фінансовий контроль за правильним проведенням страхових операцій).

# Страхові відносини включають:

- страхові платежі;
- виплату страхового відшкодування;
- перестраховування;
- розміщення тимчасово вільних коштів на фінансовому ринку;
- отримання доходів від розміщення коштів на фінансовому ринку.



Страхові відносини між суб'єктами страхування регулюються відповідними угодами між страховиком і страхувальником, які мають юридичну силу. Документ, що засвідчує факт страхування, називається **страховим полісом**. Він видається страховиком після сплати страхового внеску. У страховому полісі вказуються об'єкт і вид страхування, строки дії договору і страхові випадки.





У практиці господарювання економічна категорія страхування проявляється через формування спеціальних цільових ресурсів, призначених для відшкодування збитків - страхових фондів.



# Класифікація сукупності страхових відносин має такий вид:

1. Майнове страхування (об'єктом страхування виступають матеріальні цінності).
2. Соціальне страхування - вид обов'язкового страхування; його призначення - необхідність матеріального забезпечення громадян, які внаслідок певних причин не можуть брати участі в суспільно-корисній праці і не спроможні за рахунок власної праці підтримувати своє існування.
3. Особисте страхування.
4. Страхування відповідальності.
5. Страхування підприємницьких ризиків:



У процесі формування і розподілу страхового фонду формуються прибутки, витрати і фінансові результати страхових операцій.

До *прибутків* від страхової діяльності відносяться:

- зароблені страхові платежі по договорах страхування і перестраховування;
- відсотки від страхових сум, що виплачуються тим особам, які укладають перестраховальні договори;
- комісійні винагороди від операцій перестраховування.

До *витрат* страхової діяльності відносяться:

- витрати на виплату страхового відшкодування та страхових сум;
- відрахування в запасні й резервні фонди (по кожному виду страхування й у цілому по всіх операціях);
- відрахування на попереджувальні заходи (від стихійних або нещасних випадків).



За результатами діяльності страхової організації визначається *рентабельність страхових операцій*: відношенням річної суми прибутку до річної суми платежів. Рентабельність визначається по кожному виду страхування і в цілому по всіх операціях.

# Роль страхування на фінансовому ринку може розглядатися за такими напрямками:

- страхування додає впевненості в розвитку бізнесу і економіки в цілому;
- страхування дає можливість раціоналізувати структуру ресурсів і активізувати через інвестиції в найбільш ефективні сфери господарювання коштів;
- страхування забезпечує раціональне формування використання коштів, призначених для здійснення державних соціальних програм;
- у страхуванні створюються значні резерви коштів, що стають джерелами зростання і покриття збитку у разі великих стихійних лих і аварій;
- створюють робочі місця, формується інфраструктура фінансового ринку.